

Regionalt miljøtilskudd i jordbruket i Agder

Solfrid Mygland og Ellen Eskeland

Statsforvalteren i Agder

September 2024

Program

- Statistikk fra søknadsomgangen 2023
- Endringer 2024 og presisering av vilkår i noen tiltak
- Avkorting ved regelverksbrudd

Tilskuddspott og antall søknader

Tilskuddspott Agder:

2021: 17,9 mill. kr (601,1)

2022: 18,4 mill. kr (786,2)

2023: 21,9 mill. kr (1 006,1)

2024: 23,0 mill. kr (1 106,1)

Antall søkere Agder:

2021: 936

2022: 926

2023: 930

2024: ?

RMP og OBB 2023

AGDER

Foreløpig godkjent, Endelig godkjent, Utbetaling godkjent, Utbetalt

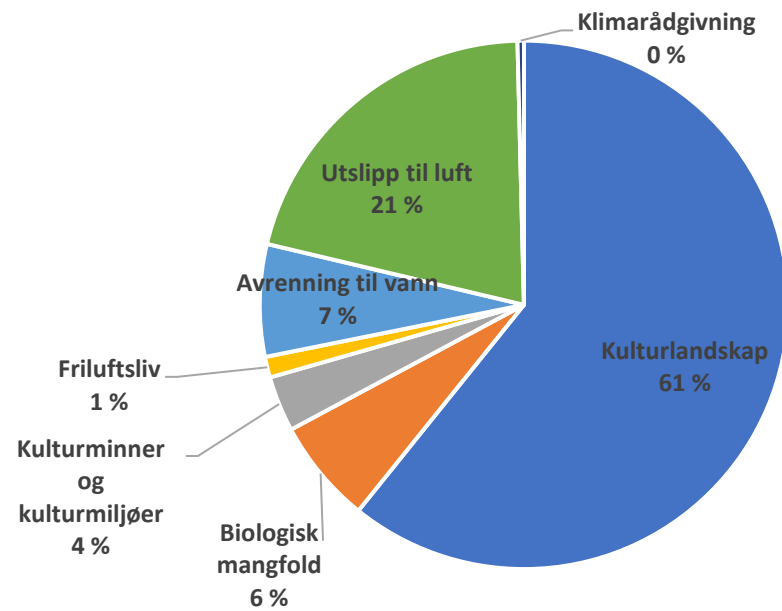
20.08.2024

Navn	Kulturlandskap	Biologisk mangfold	Kulturminner og kulturmiljøer	Avrenning til vann	Utslipp til luft	Klimarådgivning	Jord og jordhelse	Sum tilskudd	Interntrekk	Antall søknader
Risør	58 758,00	10 000,00	0,00	13 104,00	0,00	0,00	0,00	81 862,00	0,00	7
Grimstad	113 776,00	27 600,00	8 160,00	200 956,00	377 896,00	30 000,00	145 704,00	904 092,00	0,00	40
Arendal	411 241,00	69 775,00	1 704,00	266 820,00	150 310,00	22 000,00	24 024,00	945 874,00	0,00	51
Kristiansand	410 986,00	63 980,00	15 912,00	245 982,00	503 975,00	26 000,00	37 440,00	1 304 275,00	1 248,00	60
Lindesnes	979 617,00	245 178,00	257 336,00	77 640,00	681 696,00	46 000,00	0,00	2 287 467,00	1 000,00	117
Farsund	761 454,00	223 963,00	190 608,00	512 610,00	1 391 411,00	54 000,00	17 160,00	3 151 206,00	0,00	91
Flekkefjord	1 331 043,00	404 719,00	167 384,00	17 304,00	86 795,00	0,00	0,00	2 007 245,00	0,00	59
Gjerstad	217 549,00	13 200,00	0,00	113 544,00	65 586,00	8 000,00	0,00	417 879,00	0,00	10
Vegårshei	79 396,00	21 075,00	0,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	115 471,00	0,00	8
Tvedestrand	241 908,00	62 566,00	720,00	0,00	81 089,00	14 000,00	0,00	400 283,00	0,00	18
Froland	143 745,00	0,00	0,00	61 620,00	86 975,00	6 000,00	0,00	298 340,00	0,00	15
Lillesand	59 926,00	37 603,00	5 064,00	16 932,00	139 779,00	6 000,00	0,00	265 304,00	0,00	14
Birkenes	395 304,00	26 600,00	26 752,00	139 636,00	53 456,00	0,00	105 276,00	747 024,00	0,00	30
Åmli	304 013,00	35 000,00	26 480,00	190 968,00	187 475,00	2 000,00	0,00	745 936,00	0,00	27
Iveland	184 502,00	0,00	15 760,00	0,00	79 716,00	0,00	0,00	279 978,00	0,00	12
Evje og Hornnes	409 087,00	0,00	14 928,00	38 556,00	50 635,00	2 000,00	0,00	515 206,00	0,00	32
Bygland	451 999,00	15 000,00	25 408,00	12 240,00	107 674,00	8 000,00	0,00	620 321,00	0,00	22
Valle	439 507,00	81 225,00	32 416,00	9 072,00	0,00	0,00	0,00	562 220,00	0,00	30
Bykle	39 314,00	16 650,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55 964,00	0,00	3
Vennesla	166 755,00	12 414,00	41 904,00	11 832,00	158 536,00	24 000,00	0,00	415 441,00	14 768,00	24
Åseral	598 757,00	0,00	24 544,00	0,00	88 416,00	0,00	0,00	711 717,00	3 415,00	26
Lyngdal	826 575,00	88 443,00	89 264,00	81 948,00	353 262,00	38 000,00	2 280,00	1 479 772,00	800,00	71
Hægebostad	1 124 140,00	46 875,00	21 064,00	0,00	268 866,00	34 000,00	0,00	1 494 945,00	14 196,00	56
Kvinesdal	770 898,00	33 225,00	9 120,00	10 152,00	112 508,00	10 000,00	0,00	945 903,00	8 110,00	57
Sirdal	949 774,00	63 950,00	22 936,00	0,00	124 973,00	12 000,00	0,00	1 173 633,00	1 000,00	50
	11 470 024,00	1 599 041,00	997 464,00	2 035 916,00	5 151 029,00	342 000,00	331 884,00	21 927 358,00	44 537,00	930

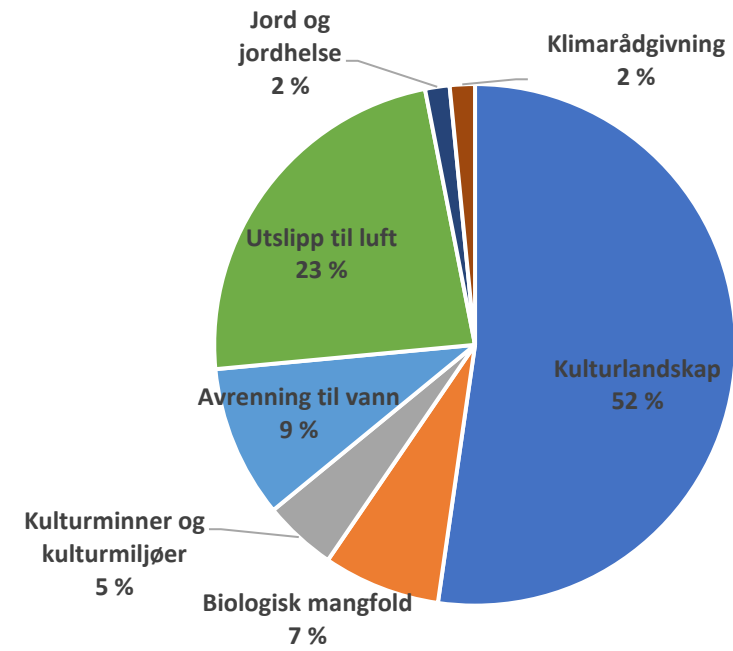

Bruk av RMP-midlene i 2022 og 2023, Agder

2022

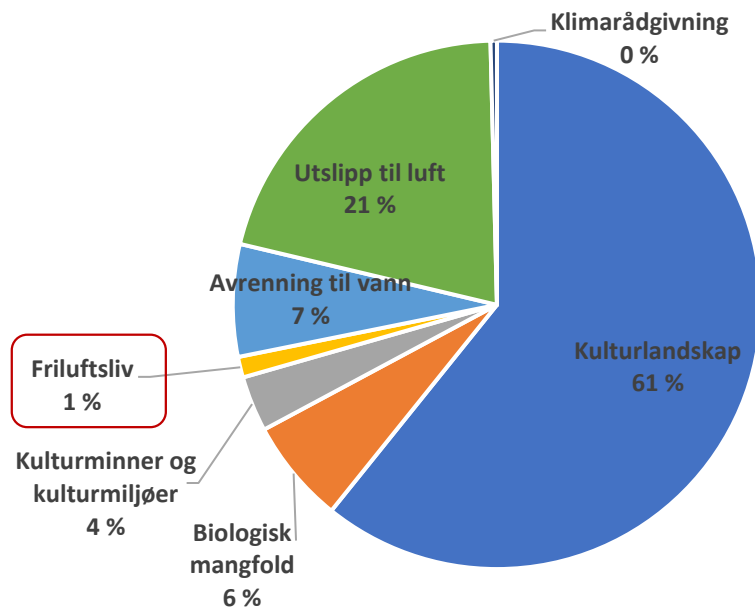
2023

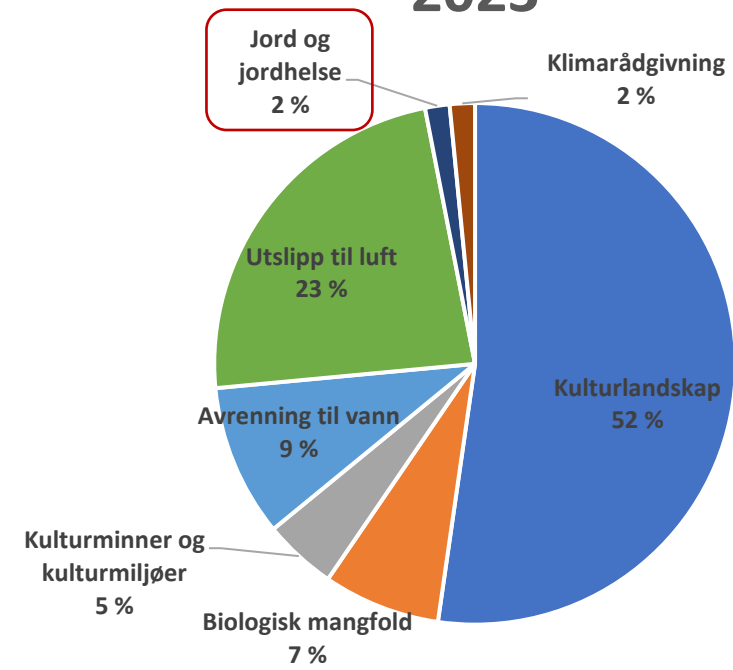

Bruk av RMP-midlene i 2022 og 2023, Agder

2022

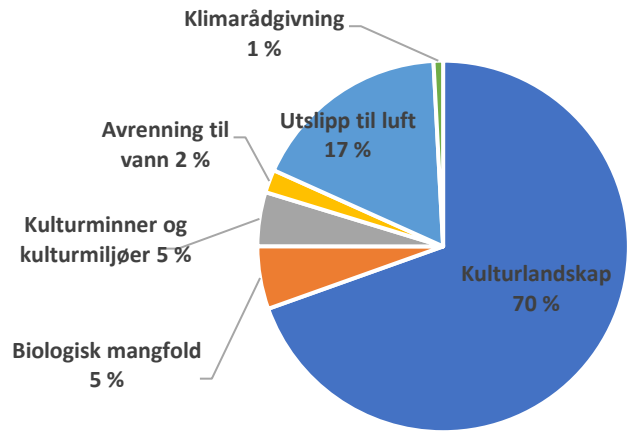
2023

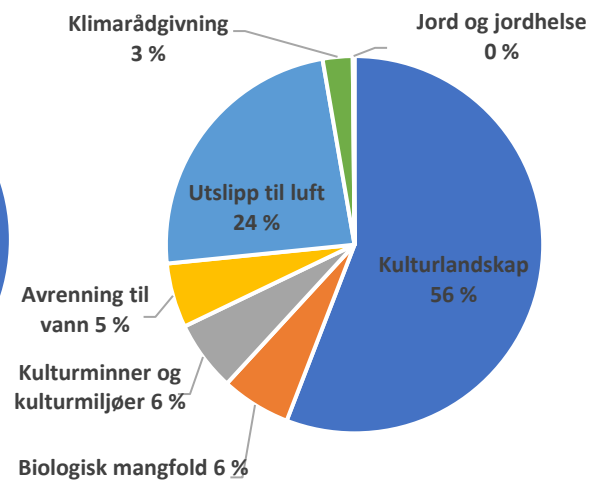

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

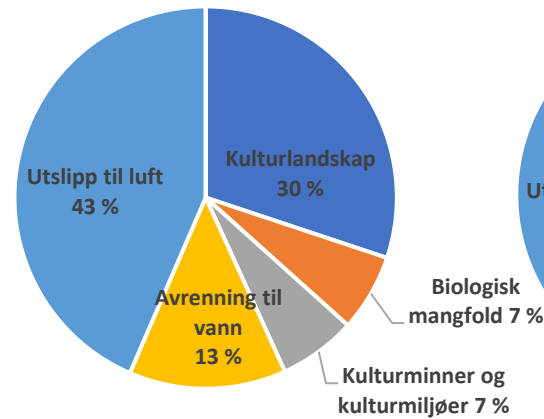
Lyngdal 2022

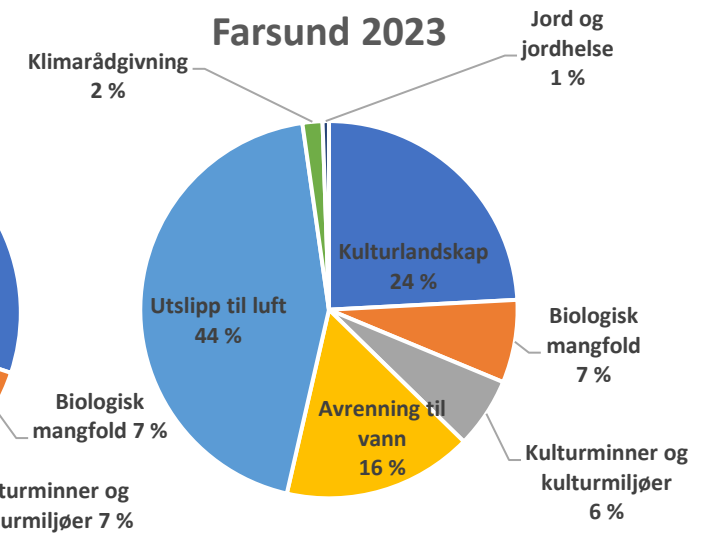
Lyngdal 2023

Farsund 2022

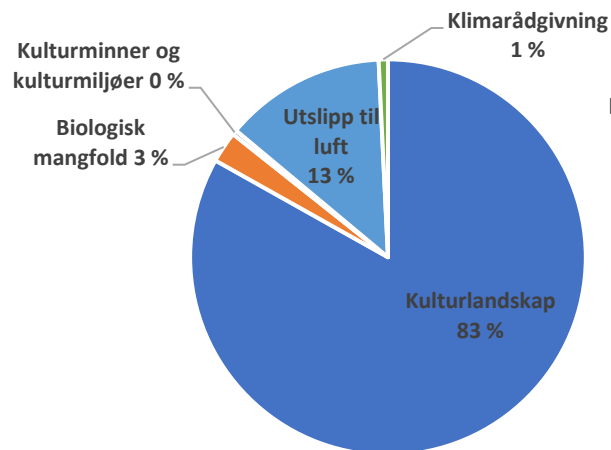
Farsund 2023

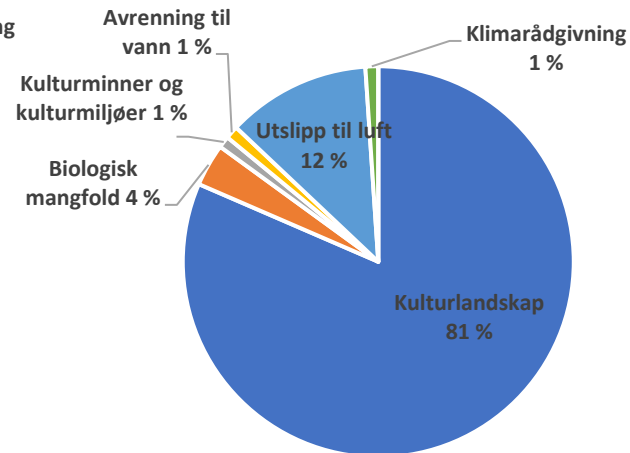

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

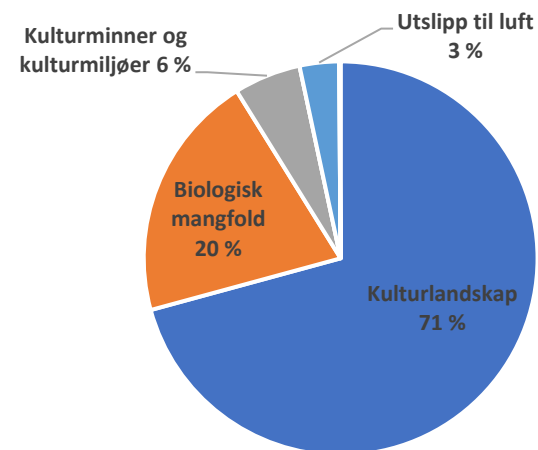
Kvinesdal 2022

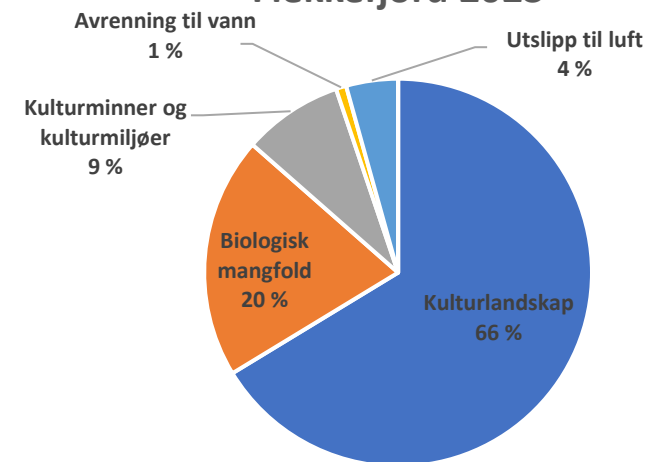
Kvinesdal 2023

Flekkefjord 2022

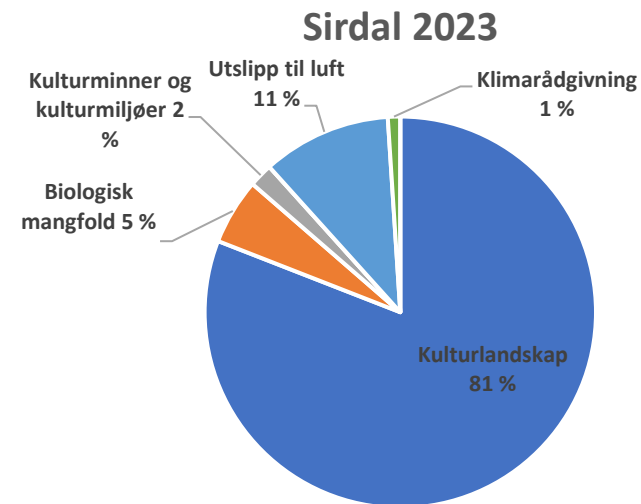
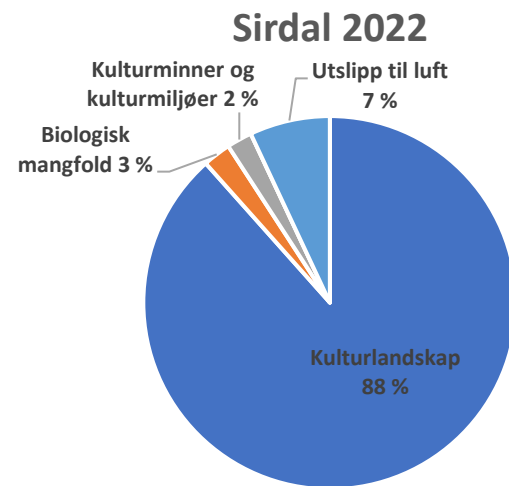
Flekkefjord 2023

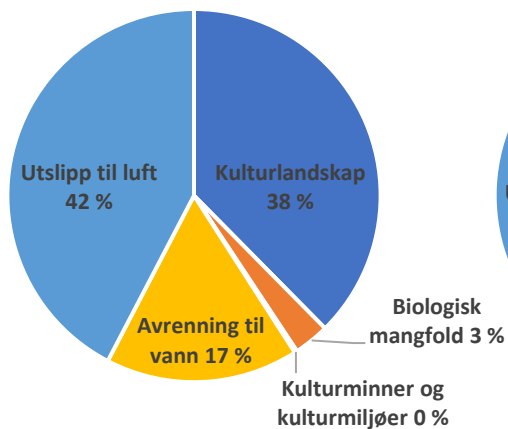
Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

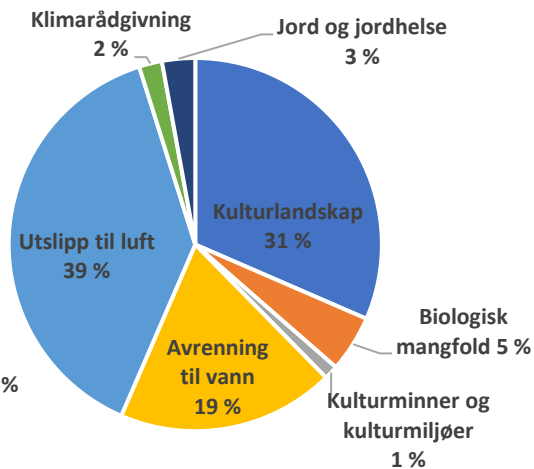

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

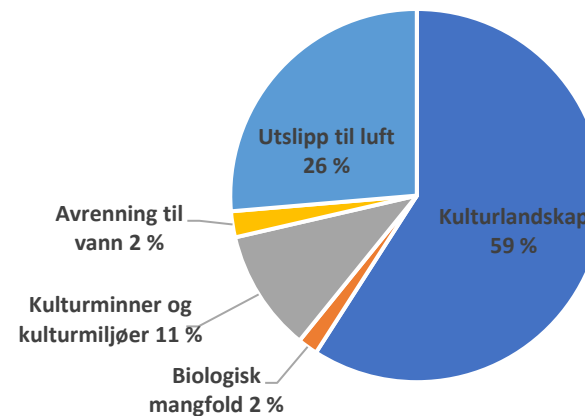
Kristiansand 2022

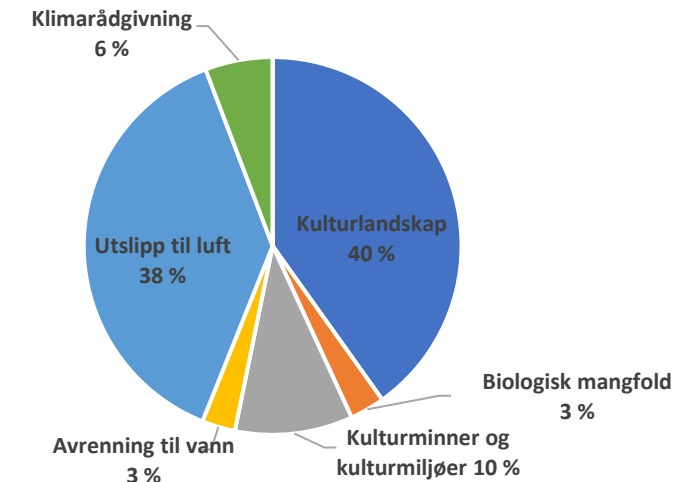
Kristiansand 2023

Vennesla 2022

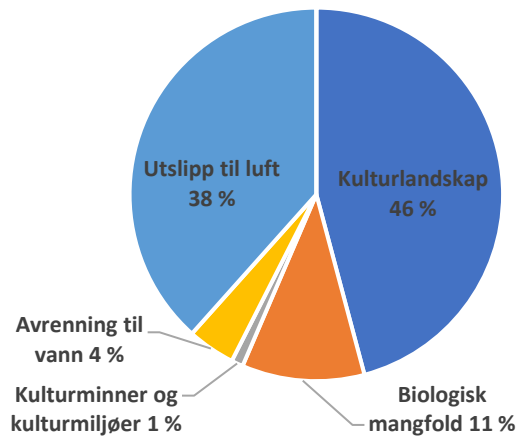
Vennesla 2023

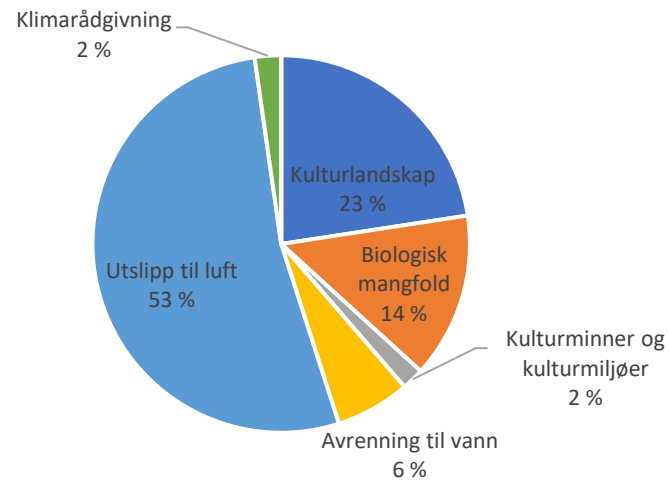

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

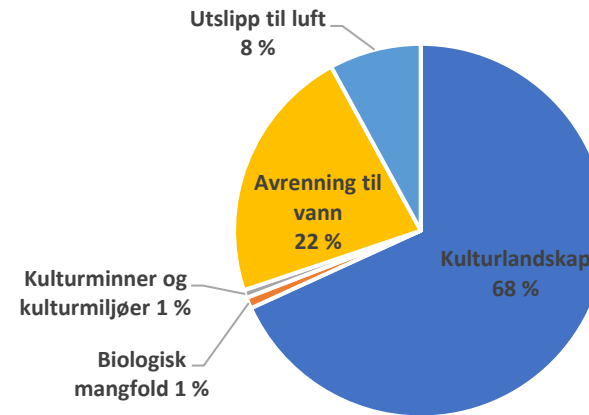
Lillesand 2022

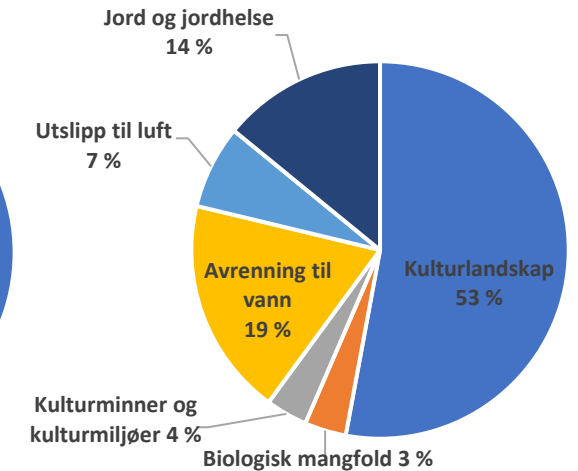
Lillesand 2023

Birkenes 2022

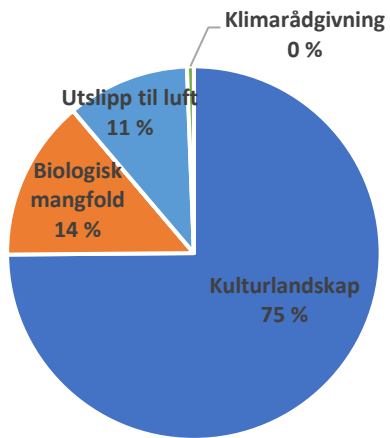
Birkenes 2023

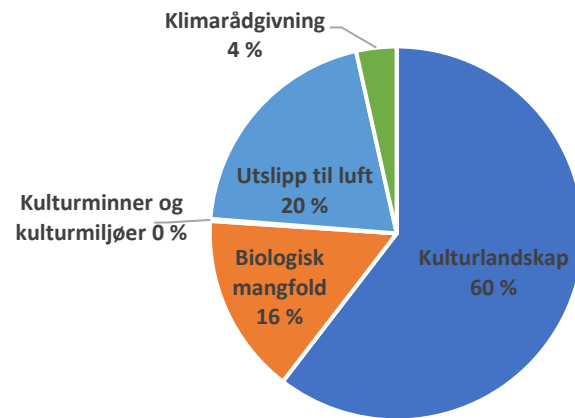

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

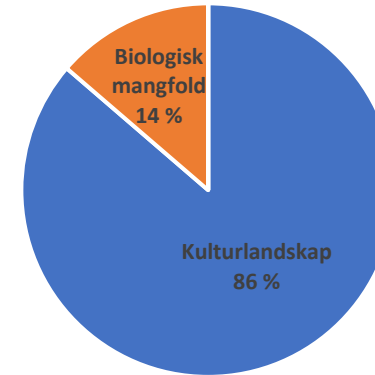
Tvedestrand 2022

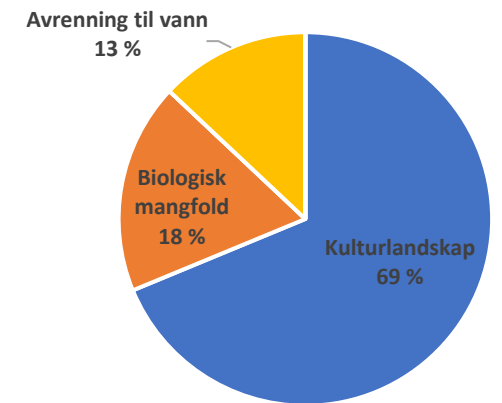
Tvedestrand 2023

Vegårshei 2022

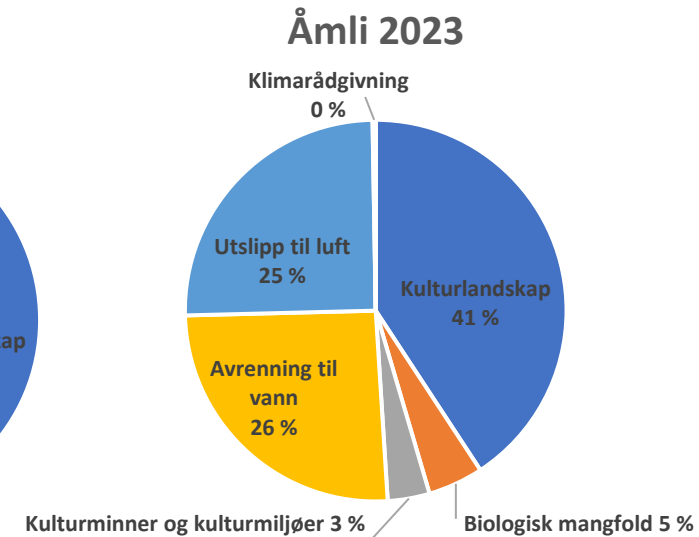
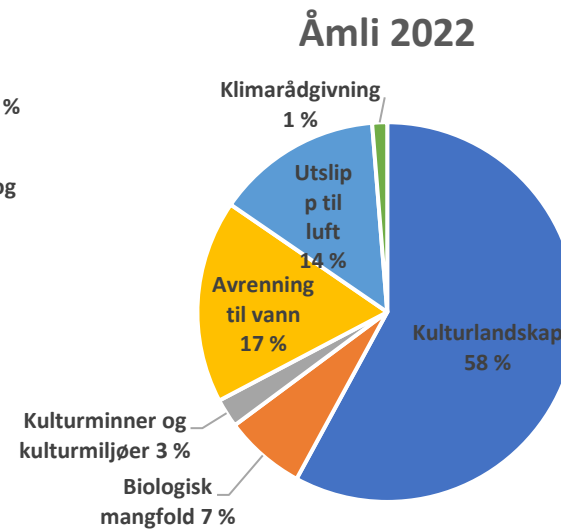
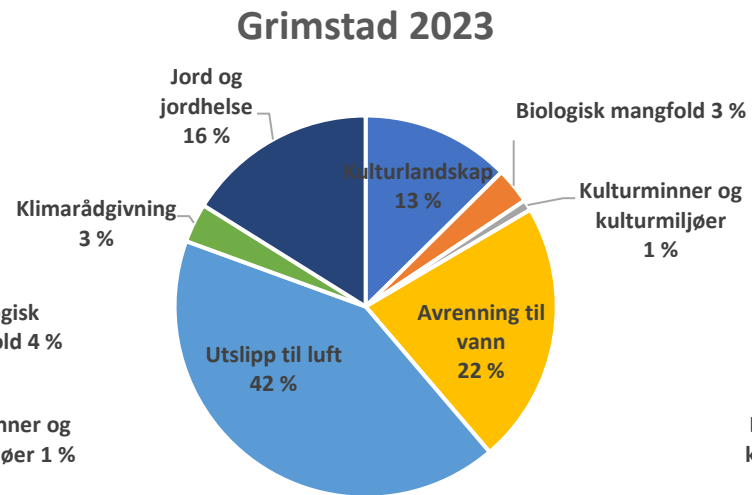
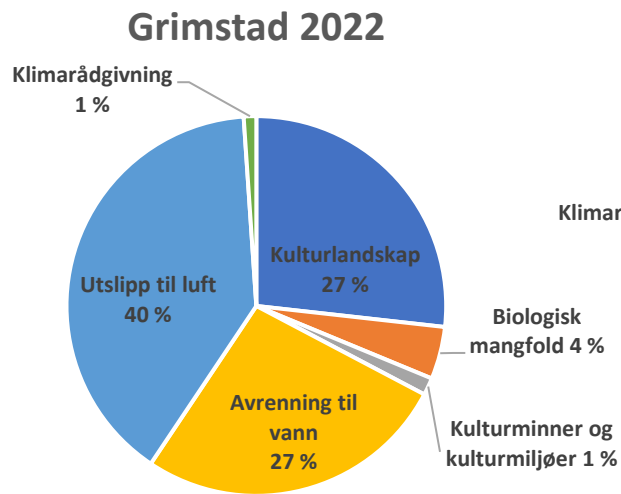

Vegårshei 2023

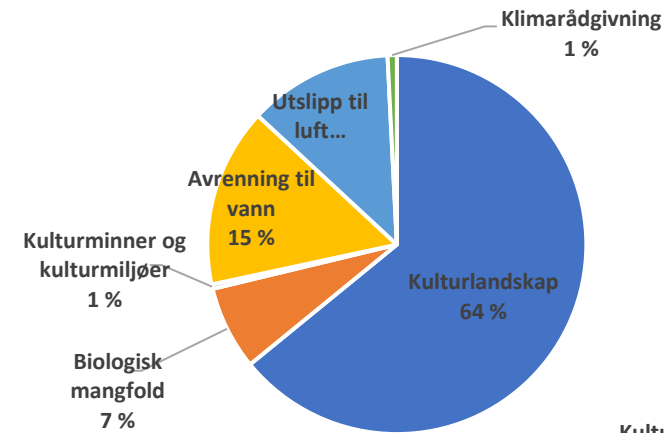
Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

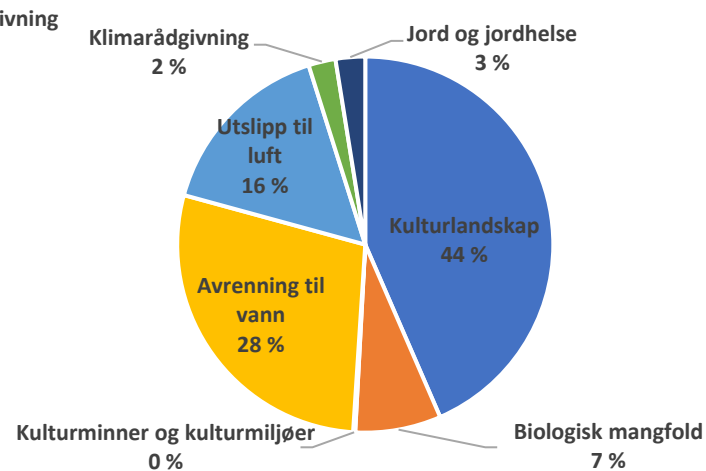

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

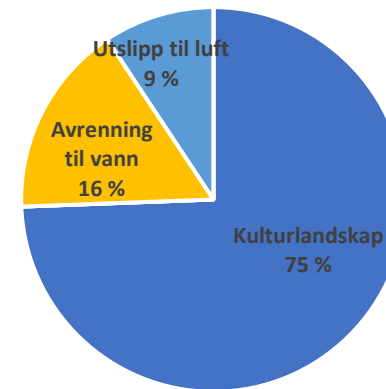
Arendal 2022

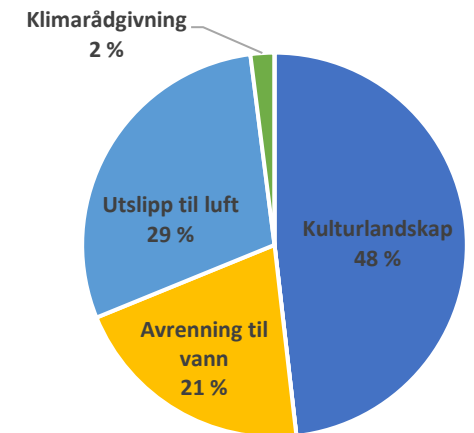
Arendal 2023

Froland 2022

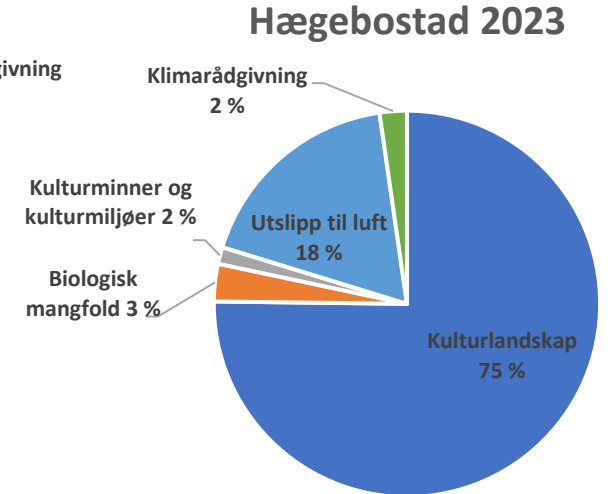
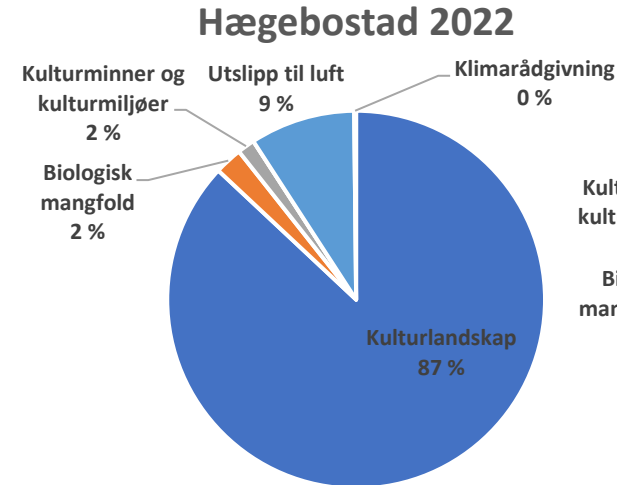
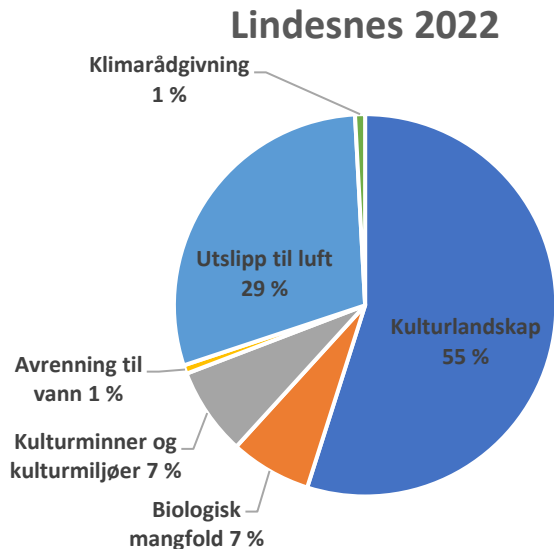

Froland 2023

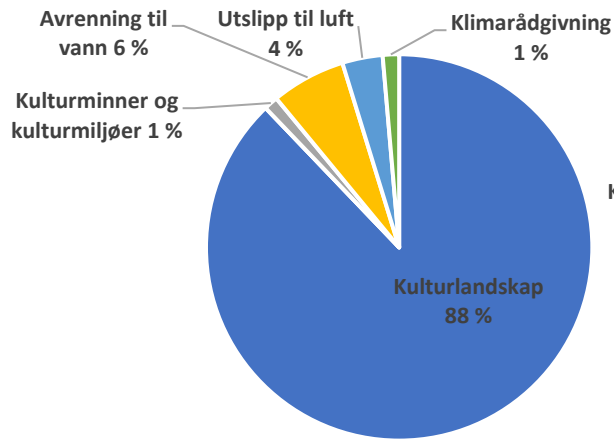
Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

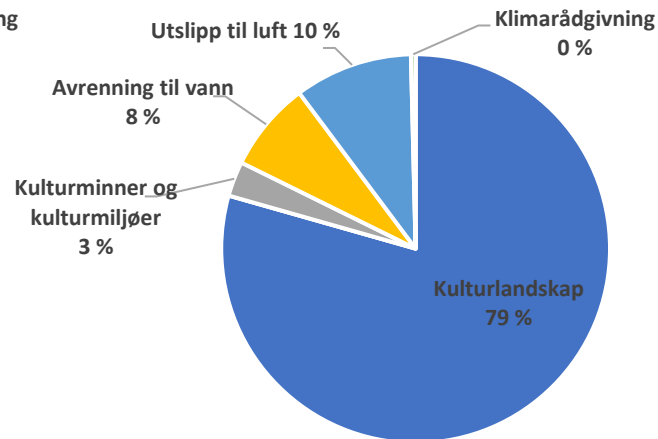

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

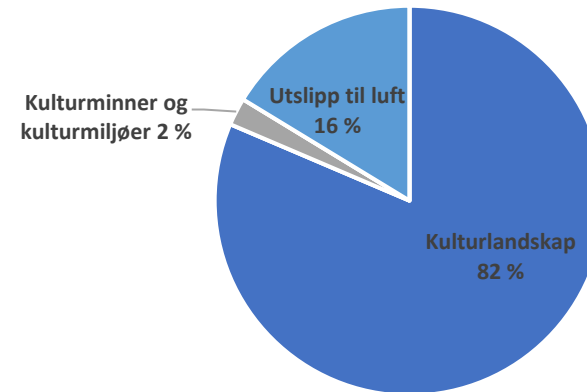
Evje og Hornnes 2022

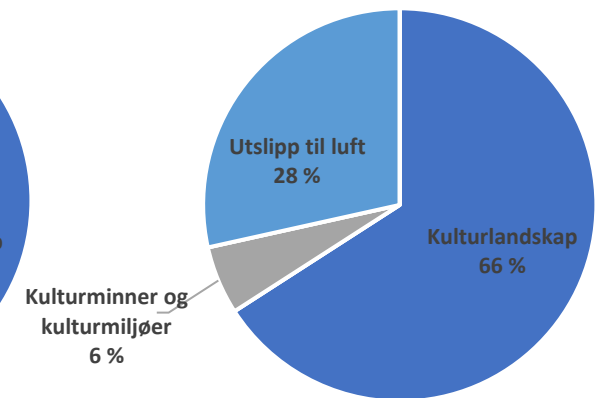
Evje og Hornnes 2023

Iveland 2022

Iveland 2023

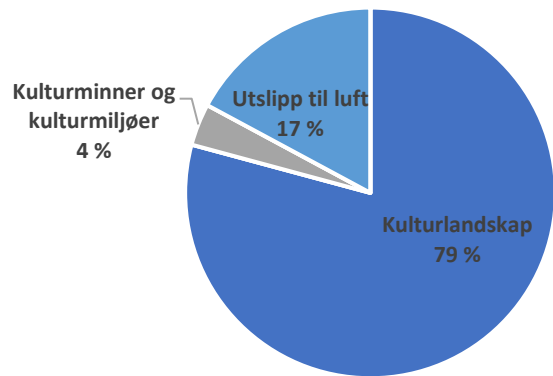

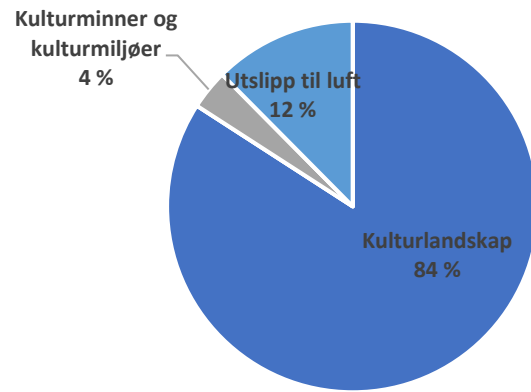

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

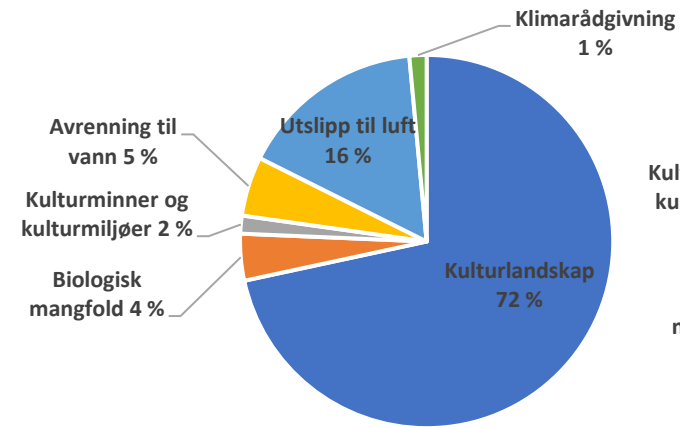
Åseral 2022

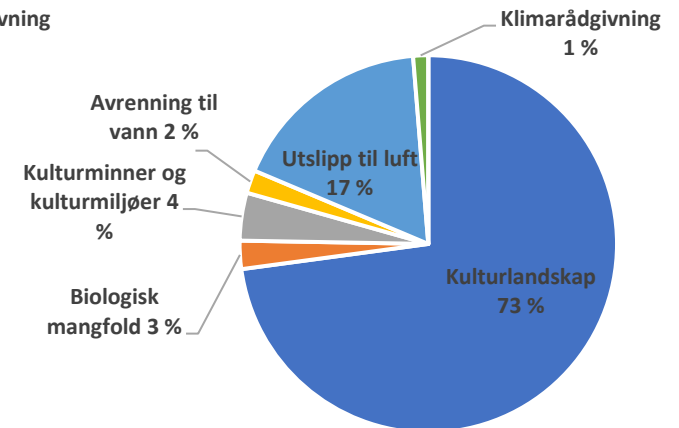
Åseral 2023

Bygland 2022

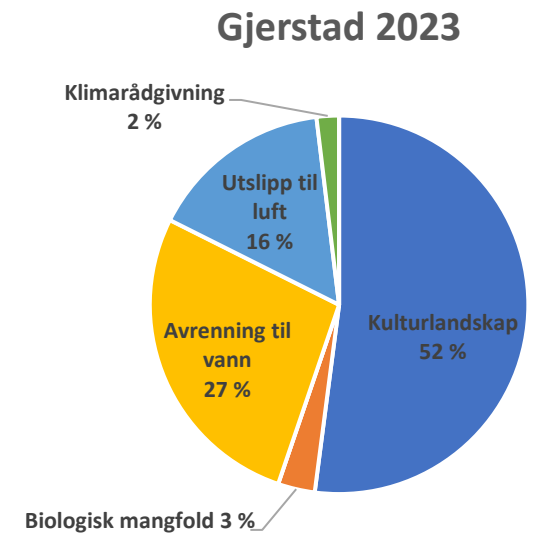
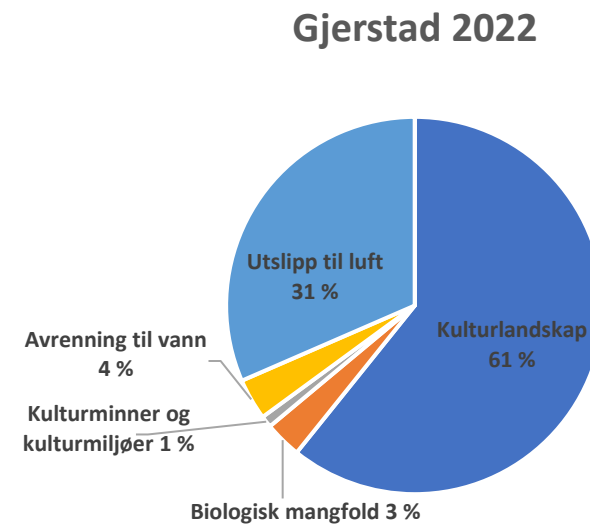
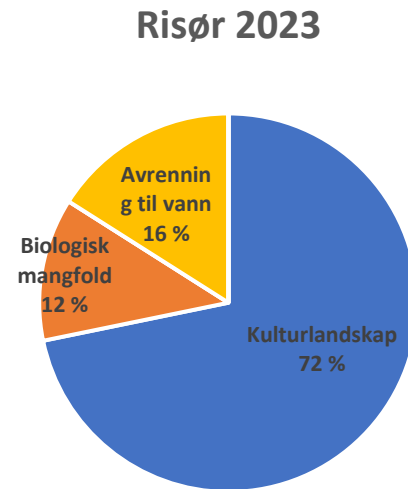

Bygland 2023

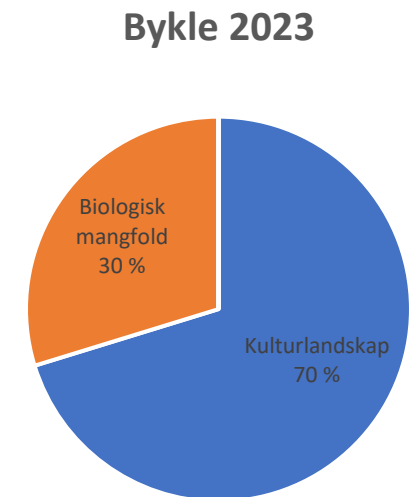
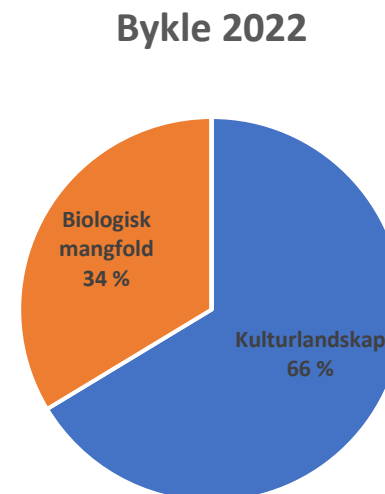
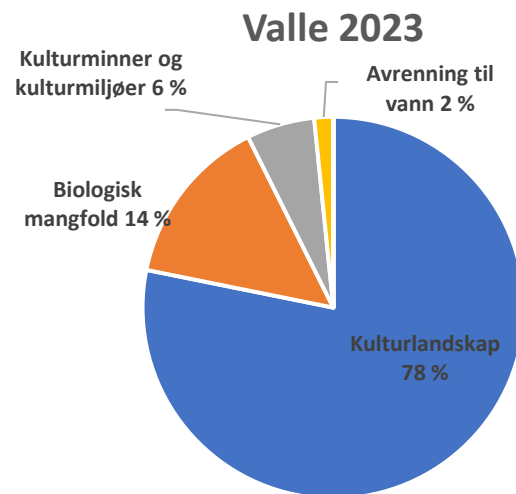
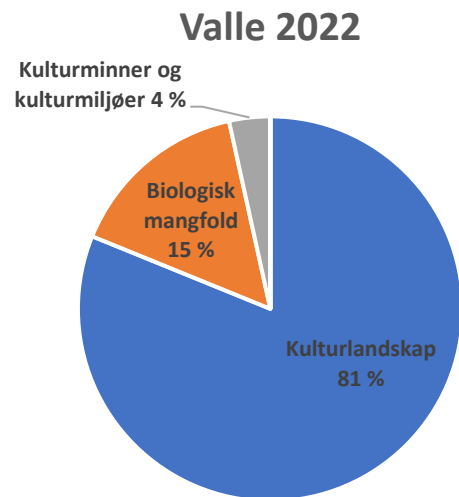

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

Bruk av RMP-midlene i kommune 2022 og 2023

Miljøtemaer i RMP, Agder 2023–2026

- Kulturlandskap
- Biologisk mangfold
- Kulturminner og kulturmiljøer
- Avrenning til vann
- Utslipp til luft
- Jord og jordhelse
- (Miljøavtale og) Klimarådgiving

26 tilskuddsordninger fordelt på 7 miljøtema

Miljøtema

Kulturlandskap

- Drift av bratt areal
- Drift av beitelag
- Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (skal fases ut i løpet av programperioden 2023-2026, redusert sats)
- Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark (gjelder kun øyer uten veiadkomst i sjø, vann og elv)

Drift av beitelag

Foto: Kjellfrid Straume, Statsforvalteren i Agder

Formål: Stimulere til samarbeid om beiting med sikte på god utnyttelse av beiteressurser i utmark og effektivt tilsyn med minst mulig tap av dyr.

Vilkår:

- Minst to aktive medlemmer og 150 sau/lam eller 50 storfe/hest
- Laget må organisere effektivt og forsvarlig tilsyn
- Beiteområdet skal inspiseres minst en gang per uke
- Beiting i minst 8 uker fra 1. mai til 15. oktober
- Oppfylle vilkår i forskriften § 3b

Miljøtema Biologisk mangfold

- Slått av slåttemark og slåttemyr
- Beiting av kystlynghei
- Brenning av kystlynghei
- Skjøtsel av trua naturtyper
- Skjøtsel av styvingstrær
- Soner for pollinerende insekter
- Tilrettelegging av hekke – og beiteområder for fugl (vipe)

Soner for pollinerende insekter

Formål: Bedre livsbetingelsene for ville pollinatorer i jordbrukslandskapet ved å ha et mangfold av vekster som kan øke tilgangen på næring for insektene

3 tiltaksklasser

- Egen stripe, generell frøblanding (på jordbruksareal)
- Egen stripe, regional frøblanding (på jordbruksareal)
- Tilgrensende kantsone (naturlige blomsterrike soner)

Soner for pollinerende insekter – *Egen stripe* (på jordbruksareal)

Vilkår:

- Ha pollinatorvennlige blomster/vekster gjennom hele vekstsesongen
- Skjøttes ved slått og/eller beite og «vedlikeholdsås» ved behov
- Ikke gjødsle eller sprøyte
- Ikke så med frøblandinger som inneholder arter som er vurdert å ha potensielt høy risiko, høy risiko eller svært høy risiko, jf. Fremmedartslista
- Være minimum 2 meter bred

Skjøtselsråd

Soner for pollinerende insekter

Tilgrensende kantsone

Vilkår

- Ha pollinatorvennlige blomster/vekster gjennom hele vekstsesongen
- Skjøttes ved slått og/eller beite og «vedlikeholdsås» ved behov
- Ikke gjødsle eller sprøyte
- Ikke tillatt å så arter som står på fremmedartslista*
- Tilskudd kun det året det utføres skjøtsel
- Være minimum 2 meter bred

Skjøtselsråd

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl - vipe

Formål: Stimulere til å ivareta vipa som er avhengig av hekking og beiting i tilknytning til jordbruksareal

2 tiltaksklasser:

- Vipestriper på åkerareal (grønnsaker, potet og korn), høy tilrettelegging - HT
- Vipestriper på grasareal, lav tilrettelegging - LT

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl - *Vipestriper på åkerareal (HT)*

Vilkår:

- Enten at minst 2 dekar åkerareal jordarbeides innen 1. april eller at minst 2 dekar av fjorårets potet-/grønnsaksåker blir liggende urørt
- Melde inn tiltaket og arealet til SF miljø innen 1. april
- Arealet må ligge urørt til 15. juli
- Ekstraordinær innmeldingsfrist hvis påvist reir på jordarbeidet areal/urørt areal. Innmeldingsfrist 1. juni. Krav om dokumentasjon
- Reir og fugler må tas hensyn til under hele hekkingen

Råd

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl - *Vipestriper på grasareal (LT)*

Vilkår:

- Minst 2 dekar jordbruksareal med gras må jordarbeides innen 1. april
- Melde inn tiltaket og arealet til SF miljø innen 1. april
- Arealet må ligge urørt til 15. juli
- Ekstraordinær innmeldingsfrist hvis påvist reir på jordarbeidet areal. Innmeldingsfrist 1. juni. Krav om dokumentasjon
- Reir og fugler må tas hensyn til under hele hekkingen

Råd

Miljøtema Kulturminner og -miljøer

- Drift av seter (ny i 2022)
- Besøksseter (ny i 2023)
- Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner (gravminner)
- Skjøtsel av bakkemurer og buveier

Miljøtema

Avrenning til vann

- Ingen jordarbeiding om høsten (gjelder ikke grasarealer og radkulturkulturer)
- Grasdekt kantsone i åker
- Kantsone i eng (ny i 2023)

Kantsone i eng

Foto: SF Oslo og Viken, kantsone i eng

Formål: Stimulere til at arealer som grenser mot vassdrag, der det dyrkes flerårige urte-/grasvekster til fôr, ikke blir gjødslet eller sprøytet, slik at forurensning til vann blir redusert.

Vilkår

- Bredder minimum 4 meter der minst 2 meter ligger på fulldyrka eller overflatedyrka jord
- Avstand mellom vassdrag og gjødslefri kantsone kan ikke være mer enn 8 meter
- Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes
- Skal høstes til fôr ved slått eller beites i søknadsåret
- Jordarbeiding og såing mellom 1. mars og 1. juli

Miljøtema Utslipp til luft

(miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel)

- Spredning av all husdyrgjødsel om våren og/eller i vekstsesongen
- Nedlegging av husdyrgjødsel
- Nedfelling av husdyrgjødsel
- Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Miljøtema Jord og jordhelse

- Fangvekst som underkultur (ny i 2023)
- Fangvekst sådd etter høsting
- Fangvekst med høy diversitet (ny i 2023)

Fangvekster som underkultur

Foto: Godt etablert fangvekst i stubbåkeren Foto: Åsmund Langeland SF Innlandet

Formål: Stimulere til bruk av fangvekster for å bedre jordstruktur og jordhelse gjennom å øke innholdet av levende røtter og organisk materiale.

Fangvekstene beskytter også jordoverflaten mot erosjon og avrenning av næringsstoffer ved kraftig nedbør og flom.

Vilkår:

- Fangveksten skal være godt etablert om høsten og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd
- Ikke sprøyte eller gjødsle om høsten
- Ikke jordarbeide før 1. mars året etter søknadsåret

Fangvekst med høy diversitet

Formål: Stimulere til bruk av fangvekster med høy diversitet fordi det gagnar jordhelsen ved å skape høy biodiversitet av mikro- og makroorganismer i jorda.

Vilkår:

- Må oppfylle vilkårene i «hovedtiltaket»
- Frøblandingen må minimum inneholde tre plantefamilier
- Kvittering for innkjøpt frøblanding med minimum tre plantefamilier må kunne dokumenteres ved kontroll

Miljøtema Klimarådgiving

Klimarådgiving

To-til-en rådgiving

En-til-en rådgiving

Grupperådgiving

Avkorting

- Avkorting ved regelverksbrudd mv, § 34
- Avkorting ved feilopplysninger, § 35

Avkorting ved regelverksbrudd, § 34

§ 34 Avkorting ved regelverksbrudd mv.

Hele eller deler av det samlede tilskuddet kan avkortes dersom foretaket

- a. uaktsomt eller forsettlig har drevet eller driver sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet.
- b. har brutt bestemmelser i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging, eller ikke har ført journal over plantevernmidler som foretaket har benyttet på arealene som det disponerer. Journalen skal inneholde opplysninger om navn på plantevernmiddelet som brukes, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke kan fremlegge slike journaler for de siste tre årene.
- c. i tilknytning til jordbruksarealet det disponerer ikke har vegetasjonssone på minst to meter mot vassdrag med årssikker vannføring, målt horisontalt fra vassdragets normalvannstand. Vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides.
- d. på eller i tilknytning til arealet foretaket disponerer, foretar inngrep som forringer kulturlandskapet. Det kan likevel bare avkortes for inngrep på eiendom som foretaket helt eller delvis disponerer. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

Avkorting ved manglende/mangelfull gjødslingsplan og plantevernjournal

- Miljøtilskudd; skal derfor medføre sterkere reaksjon enn det som er fastsatt for PT.

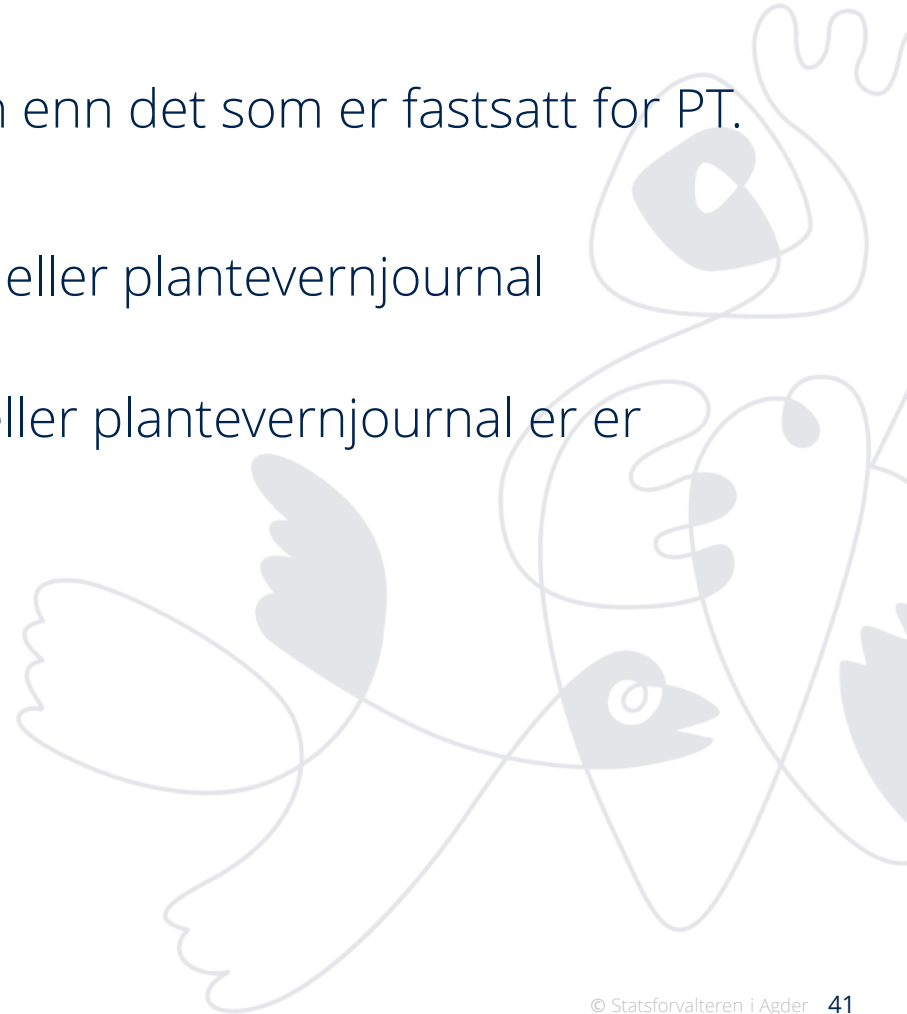

Avkorting ved manglende/mangelfull gjødslingsplan og plantevernjournal

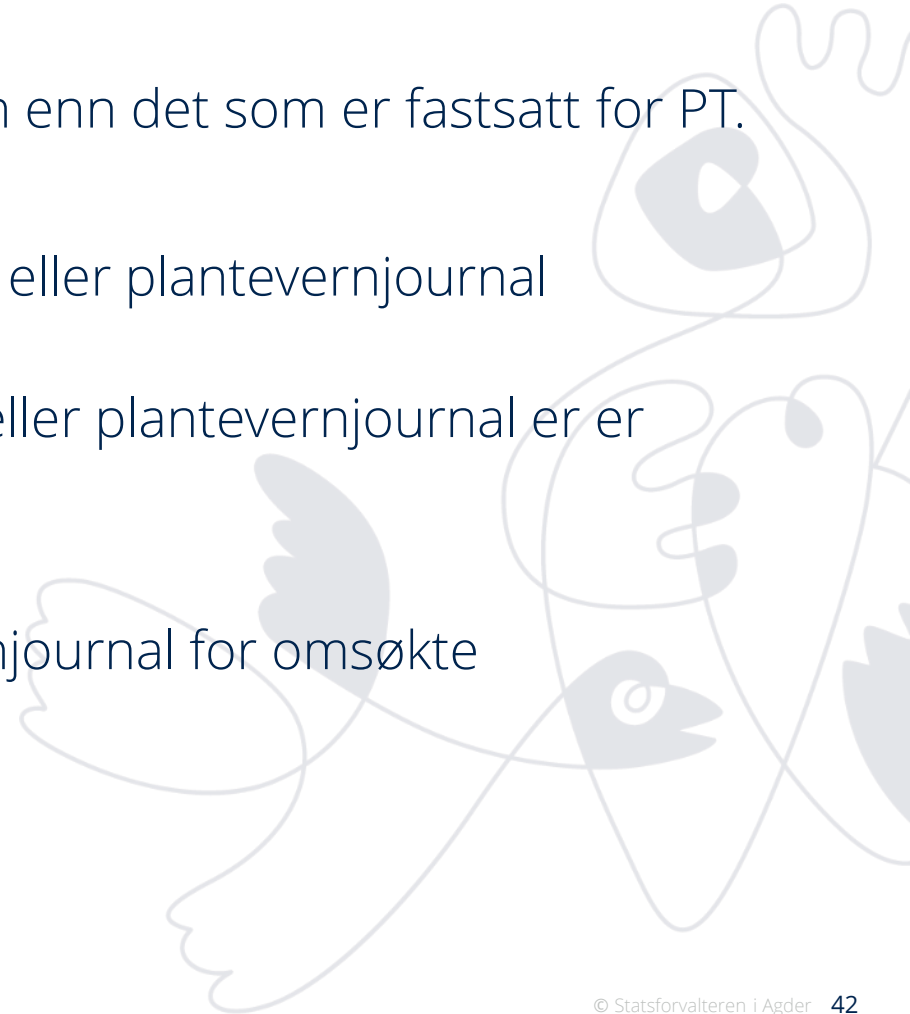
- Miljøtilskudd; skal derfor medføre sterkere reaksjon enn det som er fastsatt for PT.
- Norm:
  - ✓ Inntil 100 % avkorting dersom gjødslingsplan eller plantevernjournal mangler.
  - ✓ Inntil 50 % avkorting dersom gjødslingsplan eller plantevernjournal er mangelfull.

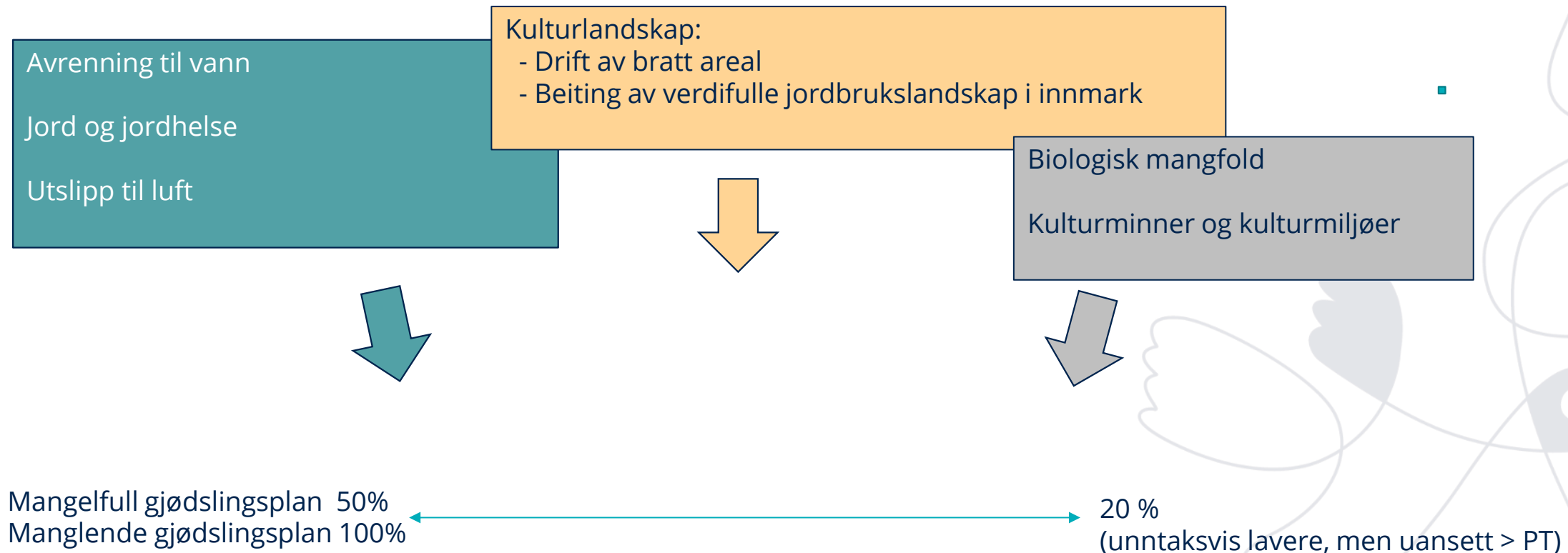
Avkorting ved manglende/mangelfull gjødslingsplan og plantevernjournal

- Miljøtilskudd; skal derfor medføre sterkere reaksjon enn det som er fastsatt for PT.
- Norm:
  - ✓ Inntil 100 % avkorting dersom gjødslingsplan eller plantevernjournal mangler.
  - ✓ Inntil 50 % avkorting dersom gjødslingsplan eller plantevernjournal er mangelfull.
- Skjønnsmessig vurdering av avkortingens
  - ✓ Hvor relevant er gjødslingsplan og plantevernjournal for omsøkte tilskuddsordninger?

Avkorting – Manglende/mangelfull gjødslingsplan

Avkorting ved brudd på krav om vegetasjonssoner

- Norm:
  - ✓ Inntil 20 % avkorting dersom det er konstatert brudd på krav om vegetasjonssone
  - ✓ Inntil 100 % avkorting dersom kantsonetiltakene i RMP utgjør hele det samlede tilskuddet, og /eller vegetasjonssone mangler for store deler av arealet.

Avkorting ved brudd på krav om vegetasjonssoner

- Norm:
  - ✓ Inntil 20 % avkorting dersom det er konstatert brudd på krav om vegetasjonssone
  - ✓ Inntil 100 % avkorting dersom kantsonetiltakene i RMP utgjør hele det samlede tilskuddet, og /eller vegetasjonssone mangler for store deler av arealet.
- Skjønnsmessig vurdering av avkortingen
  - ✓ Hvor sterk sammenheng har de omsøkte RMP-tiltakene med formålene for en kantsone?
  - ✓ Hvor stor del av omsøkte arealer mangler vegetasjonssone?
  - ✓ Avkortingsbeløpet må være rimelig og forholdsmessig

Avkorting ved inngrep som forringer kulturlandskapet

- Norm:
  - ✓ 50 % avkorting ved inngrep som forringer kulturlandskapet
  - ✓ Inntil 100 % avkorting dersom det er tydelig sammenheng mellom tiltakene som er omsøkt (f.eks tilskudd innenfor miljøtemaene kulturlandskap eller kulturminner og kulturmiljøer).

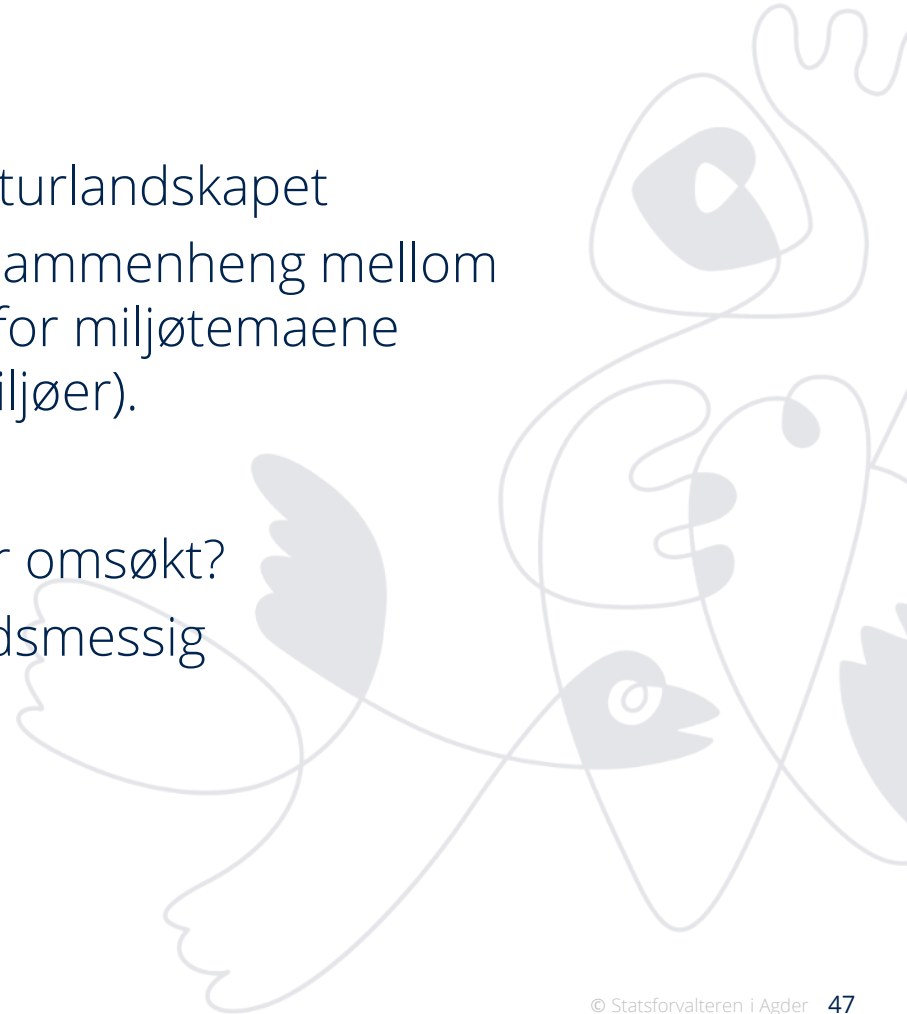

Avkorting ved inngrep som forringer kulturlandskapet

- Norm:
  - ✓ 50 % avkorting ved inngrep som forringer kulturlandskapet
  - ✓ Inntil 100 % avkorting dersom det er tydelig sammenheng mellom tiltakene som er omsøkt (f.eks tilskudd innenfor miljøtemaene kulturlandskap eller kulturminner og kulturmiljøer).
- Skjønnsmessig vurdering av avkortingen
  - ✓ Er det tydelig sammenheng med tiltak som er omsøkt?
  - ✓ Avkortingsbeløpet må være rimelig og forholdsmessig

Informasjon om RMP for Agder på
[Statsforvalterens nettside](#)

Generell informasjon om RMP på
[Landbruksdirektoratets nettside](#)

Statsforvalteren i Agder

Facebook Statsforvalteren i Agder
Nettside statsforvalteren.no/agder